

Sari Tanus kd ym.

Lakialoite laiksi tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella ehdotamme, että omaishoidontuki lisätään tuloverolain 92 §:ssä säädettyihin verovapaisiin sosiaalietuuksiin.

PERUSTELUT

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoito mahdollistaa usein hoidon sovittamisen eri tavoin osaksi perheen elämää. Tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tukemisen tulee olla yksi keskeisimmistä laitoshoidon vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Omaishoidon tuen kokonaiskustannukset olivat vuonna 2014 noin 450 miljoonaa euroa. Kehusmaan ym. (2013) tekemän tutkimuksen mukaan omaishoitajien tekemän työn laskennallinen arvo oli vuonna 2013 kuitenkin yhteensä noin 1,7 miljardia euroa. Omaishoito on yhteiskunnallisesti taloudellisin ja usein sekä hoidettavalle että hoitajalle inhimillisin ja paras hoitomuoto. Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on tällä hetkellä kuitenkin alhainen eikä vastaa työn vaativuutta. Palkkion alhaisuus on joissakin tilanteissa este omaishoidon toteuttamiselle, sillä palkkio ei riitä perustoimeentuloon. Omaishoidon tuen verovapaus helpottaisi merkittävästi omaishoitajan ja -hoidettavan toimeentuloa ja toisi omaishoidon useamman ulottuville.

Tilastokeskuksen Kuntien käyttötalouserittelyjen (vuosi 2018) mukaan kuntien omaishoidon tuen palkkiot olivat yhteensä 226 miljoonaa euroa. Omaishoidon tuen kokonaisuuteen liittyvät hoidettavalle annettavat palvelut, vapaat ja omaishoitoa tukevat palvelut sekä palkkiosta perittävät pakolliset maksut on jätetty laskelman ulkopuolelle. Omaishoidontuki on veronalaista tuloa, jota verotetaan ansiotulona. Veron määrä riippuu siitä, kuinka suuret muut ansiotulot tukea saavalla henkilöllä muuten on. Jos tuki tulee muiden ansiotulojen päälle, saatua tukea verotetaan marginaaliveroprosentin mukaan.

Omaishoitajille maksettavien hoitopalkkioiden määrästä ja alimmista hoitopalkkioista säädetään omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 5 §:ssä. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan palkkion taso

Lakialoite LA 66/2022 vp

määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Omaishoidon tuen vähimmäismäärä vuonna 2022 on 423,61 euroa kuukaudessa.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esittää omaishoidon tuen säätämistä verovapaaksi etuudeksi. Esityksen bruttovaikutus julkisen talouden rahoitusasemaan olisi noin 73 miljoonaa euroa vuositasona. Omaishoitajat ovat yleensä pienituloisia, ja osa heistä saa myös toimeentulotukea. Omaishoidon tuen verovapaus pienentäisi toimeentulotukimenoja arviolta noin 6 miljoonalla eurolla, jolloin esityksen kokonaisvaikutus julkisen talouden rahoitusasemaan olisi noin -67 miljoonaa euroa.

Aloite sisältyy kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin vuodelle 2023.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tuloverolain (1535/1992) 92 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1360/2002, 1273/2004, 770/2005, 1128/2005, 528/2008, 946/2008, 929/2012, 1246/2013 ja 1510/2016, uusi 28 kohta seuraavasti:

92 §

Verovapaat sosiaalietuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

28) omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) nojalla omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 66/2022 vp

Helsingissä 18.11.2022

Sari Tanus kd
Sari Essayah kd
Antero Laukkanen kd
Päivi Räsänen kd
Peter Östman kd